

дѣтца-та или и никакъ; това го накара да си хване за *шодидаскалъ* или *подучишель* нѣкое момче съ единъ умрѣлъ цѣнж, за да му учи много-то ученицы у взаимоучително-то училище, а той си гледаше само свои-ты 20—30 ученицы, раздѣлены вѣчь на два или три класове (класове ала безъ зръна!). Така испослѣ колко-то растяхъ главны-ты училища, толкосъ повече спадахъ и занемарявахъ ся взаимны-ты училища, както ся види и днесъ това сѣще-то, гдѣ-то тыи сѣ още нераздѣлены и гдѣ-то ся условява главный учитель за да има подъ негово си управление и расположеніе и двѣ-тѣ училища, и той, за икономіж-тж си, хваща каквы-го-дны дѣтца за подучители. А това влѣзе най-сѣтнѣ въ обычай у насъ, та и отдѣлно да ся хващатъ учителя-ти за двѣ-тѣ казаны училища, то да ся гледа за въ голѣмо-то (главно-то) училище надъ по-голѣмы-ты а надъ по-малко-то число дѣтца да бжде учитель-тѣ и по-голѣмъ (по-старѣ па и по-скжпѣ) чловѣкъ, а за въ малко-то (взаимоучително-то) училище надъ по-вече-то и по-малкы-ты дѣтца по-малѣкъ (слѣдовательно по-младѣ и по-глупавѣ само да е по-евтинѣ) чловѣкъ! Така вмѣсто да ся гледа на учителя за въ главно-то училище да бжде ученъ чловѣкъ (а той може бы и младѣ, защото наука-та не мѣри по години), кой-то да умѣе да расказва и да прѣдава на ученицы-ты за всичко нѣчто разборно и съзнателно, а пакъ за въ онова надъ малкы-ты дѣтца да бжде чловѣкъ на възраст, чловѣкъ опытенъ, кой-то да умѣе да котка и да которка дѣтца-та съ най-голѣмж кротость и благоразуміе като единъ добъръ родитель, а то всичко това у насъ стая наопаки. И не смы ли ные за чудо хорица въ това отношеніе, въ кое-то прѣдпочитамы добытка повече отъ рожденж-тж си челядь! На примѣръ: у насъ е обычай пролѣтъ, кога отбивамы малкы-ты агнца отъ майкы-ты имъ, да гы пращамы съ най-отбраны-ты 7—8 стары и учены овны (кюсмы, водиче) за да гы водять и управлявать старешкы было на пашж, было за водж, было за почивкж или спаніе; освѣнъ това пращамы по тѣхъ и единъ двама овчяри повече заедно съ най-старый и опытенъ кехая, кой-то е длъженъ 40 дни у дома си да не стжпя, а тамъ денъ ношѣ да бди и да трѣпере надъ това още глупаво стадо, да го пазн отъ звѣрь, отъ кръчянь и отъ др. т. и всякакъ да му лести въ хранж и крѣмнло, какво-то то, въ това кѣсо врѣмя, да може да врыже кость